

Professor de contacte

Nom: Joaquin Recaño Valverde

Correu electrònic: Joaquin.Recano@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Hi ha algun grup íntegre en català?

Hi ha algun grup íntegre en castellà?

Hi ha algun grup íntegre en anglès?

Equip docent

Francesc Muñoz Pradas

Angel Cebollada Frontera

Anna Ortiz Guitart

Prerequisits

Coneixements previs d'anàlisi demogràfica i generals d'anàlisi territorial.

Haver cursat, com a mínim, un semestre d'una assignatura d'Estadística, Anàlisi de Dades o similar. Amb continguts d'estadística descriptiva i inferencial. Si no es té el nivell, el professorat facilitarà material i tutories per poder seguir el curs amb normalitat

Objectius

En aquest mòdul del màster es tracten continguts clau pel que fa a l'instrumental metodològic normalment emprat pel que fa a l'anàlisi demogràfica i a les diferents fases de la planificació del territori. A banda dels aspectes formals d'obligat coneixement i aplicació en tot treball de recerca, l'assignatura s'orienta vers el treball efectiu i pràctic amb instruments metodològics de tipus tant quantitatiu com qualitatiu i subratlla l'enfocament demogràfic, social i territorial. Es treballa amb mètodes d'anàlisi estadístic multivariant, models demogràfics, tècniques d'estimació demogràfica, gestió de bases de dades i mètodes d'anàlisi, diagnosi i proposta territorial.

Competències i resultats d'aprenentatge

Competències:

CG1.- Comunicar-se amb llengua anglesa en diferents formats i contextos

CG8.- Analitzar situacions noves i complexes i dissenyar diverses estratègies alternatives per a la seva solució, identificant els riscos que comporten les propostes creatives

CE2.- utilitzar metodologies adients per l'anàlisi i gestió del paisatge

CE3.- Utilitzar diferents metodologies d'anàlisi escalar, aplicant els coneixements en casos d'estudi des de l'àmbit internacional a l'àmbit local

CE4.- interpretar les principals legislacions. Figures i mètodes de planejament urbanístic, territorial i ambiental a Europa

CE5.- Diagnosticar els impacte territorials de les activitats, plans i projectes aplicant metodologies multidisciplinàries

CE6.- reconèixer les dimensions temporals i espacials dels processos i canvis territorials i ambientals

Resultats d'aprenentatges:

1.- Llegir bibliografia en llengua anglesa

2.- Assistir a conferències o seminaris on la llengua principal sigui l'anglès

16. Identificar i resoldre conflictes derivats de l'aplicació de diferents metodologies a un mateix cas d'estudi

17.- Argumentar i debatre propostes des de diferents perspectives professionals

3.- interpretar dades expressats en llengua anglesa

28.- Argumentar quins són els paràmetres que intervenen en una situació

33.- Identificar els factors que incideixen en els processos territorials i ambientals en cada escala d'anàlisi

38.- Identificar les metodologies d'anàlisi escalar utilitzades

39.- identificar les normes, figures i mètodes de planejament urbanístic que regeixen a Espanya i en alguns dels països europeus propers

44.- Identificar els canvis ambientals

- 43.- Identificar i argumentar quins són els paràmetres que intervenen en un procés d'impacte territorial, utilitzant les metodologies adients
- 45.- En cada escala d'anàlisi identificar els factors que incideixen en els processos territorials i ambientals
- 46.- identificar la relació que existeix entre els factors que incideixen a diferents escales

Continguts

Metodologia qualitativa (Professora: Anna Ortiz)

- Principals aspectes teòrics de la metodologia qualitativa i aspectes ètics de la recerca
- Principals tècniques qualitatives.
- Eines d'anàlisi de la informació (Atlas.ti).
- Preparació del treball de camp

Eines per l'anàlisi de la segregació espacial i l' identificació de clústers geogràfics de caràcter local i regional (Professor: Joaquín Recaño)

- Obtenció de micro-dades locals i construcció d'una taula dinàmica en Excel per a l'anàlisi de la segregació residencial a partir de micro-dades del cens i del padró de població
- Càlcul i interpretació d'indicadors de segregació i concentració espacial amb informació censal i/o padronal
- Instal·lació i rudiments de funcionament del programa GeoDA
- Anàlisi exploratòria de dades espacials (AEDE) amb el programa GeoDA, ús i interpretació dels indicadors Global i Local Moran
- Elaboració d'una cartografia temàtica dels clústers geogràfics de diferents variables aplicats a un estudi de cas.

Metodologia quantitativa. Anàlisi estadística multivariant (Professor: Francesc Muñoz Pradas)

Modelització estadística

a) Problemes de recerca i tipologia de variables

b) Variables i tipus de models

Revisió d'inferència estadística

a) Conceptes fonamentals en inferència

b) Estimació de paràmetres.

c) Contrast d' hipòtesis.

d) Relació entre variables: anàlisi de taules de contingència

Model Lineal General

a) Introducció: Models d'anàlisi de la variància

b) Models de regressió: simple i múltiple

c) Models causals recursius

d) Models Ancova. Regressió logística.

Aspectes formals del treball de recerca (Professor: Àngel Cebollada)

- Els aspectes epistemològics (hipòtesis i preguntes de recerca).
- Tècniques de recerca I: la recerca d'informació i el pas de la informació al coneixement.
- Tècniques de recerca II: els aspectes formals dels instruments d'anàlisi (cartografia, informació quantitativa i informació qualitativa).
- Tècniques de recerca III: els aspectes formals de l'escriptura científica.

Metodologia docent

La metodologia de treball combinarà: classes presencials (exposició metodològica per part del professor); sessions de seminari (discussions i debats a partir de presentacions prèvies); pràctiques amb el programari informàtic (pràctiques de càlcul a l'aula d'informàtica); tutories en grup i individualitzades; comentari de lectures de bibliografia; i treball autònom de l'estudiant.

Distribució de les tasques:

- E-A presencial (40%).
- E-A dirigit (20%).
- E-A autònom (40%).

Activitats formatives

Títol	HORES	ECTS	RESULTATS D'APRENTATGE
Dirigides			
Exposicions orals del professorat, sessions de seminari, pràctiques de classe a l'aula i classes magistrals amb suport de TIC i debat en grup	30		16, 33, 36, 38, 40, 43
Supervisades			
Debats	5		17, 38

Tutories	3	28
Autònomes		
Lectura de llibres, articles i altres materials docents, estudi de la bibliografia,	15	1, 3, 16, 33, 36, 38, 40, 43
Estudi individual	42	1, 3, 16, 33, 36, 38, 40, 43
Elaboració de treballs i presentacions sobre lectures i pràctiques	35	17, 3, , 28, 33, 40

Avaluació

L'assignatura contempla diferents activitats d'avaluació. Amb caràcter general es valorarà l'assistència i participació a classe.

Metodologia qualitativa: Factor de ponderació (22%)

- Assistència i participació a classe. Factor de ponderació de la nota final (20%).
- Assaig sobre un tema a definir a classe. Factor de ponderació de la nota final (80%).

Eines per l'anàlisi de la segregació espacial i l' identificació de clústers geogràfics de caràcter local i regional: Ponderació (22%), • Resolució de les pràctiques del programari informàtic a classe. Factor de ponderació de la nota final (20%).

- Treball pràctic. Factor de ponderació de la nota final (80%).

Metodologia quantitativa: Ponderació (48%)

- Exercicis de curs (5 Exercicis resolts total o parcialment a l'aula) Factor de ponderació de la nota final (20%).
- Exercici d'aplicació models estadístics. Exercici individual a partir d'una base de dades. Factor de ponderació de la nota final (45%).
- Prova d'avaluació objectiva (1 hora 30 min.). Avaluació dels continguts del curs. Factor de ponderació de la nota final (35%).

Aspectes formals de recerca: Ponderació (8%)

- Elaboració de projectes de TFM Factor de ponderació de la nota final (100%)

Activitats d'avaluació

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ	HORES	PES NOTA	RESULTATS D'APRENENTATGE
Proves o exàmens escrits	1,5		16, 33, 36, 38, 40, 43
Elaboració i exposició de treballs	6		17, 28, 38, 40, 43
Resolució de casos pràctics	13,5		3, 36, 38

Bibliografia i enllaços web

A més de la bibliografia que s'adjunta, cada lliçó anirà acompanyada de referències específiques.

Aldomà, I.; Sau, E. (2008). *Estudi territorial: eines i criteris*. Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs.

Anselin, L. (1995). Local indicators of spatial association-LISA. *Geographical analysis*, 27(2), 93-115.

Avellaneda, Pau (2009). "La investigació cualitativa en el estudio de las relaciones entre movilidad cotidiana y pobreza en el contexto latinoamericano. Un caso aplicado en la Lima metropolitana", *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 55, 57-76.

Bailey, Cathy; White, Catherine & Pain, Rachel (1999). Evaluating qualitative research: dealing with the tension between 'science' and 'creativity'", *Area*, 31 (2), 169-183.

Bardina, X.; Farré, M. i López-Roldán, P. (2005). *Estadística: un curs introductor per a estudiants de ciències socials i humanes. Volum 2 descriptiva exploratòria bivariant. Introducció a la inferència*. Bellaterra: Servei de Publicacions Universitat Autònoma de Barcelona, Col·lecció Materials 166.

Bayona, J. (2007). La segregación residencial de la población extranjera en Barcelona: ¿ una segregación fragmentada? *Scripta Nova: Revista Electrónica de geografía y ciencias sociales*, (11), 235.

Bernard, A., Bell, M., & Charles-Edwards, E. (2014). "Improved measures for the cross-national comparison of age profiles of internal migration". *Population studies*, 68(2), 179-195

Bizquerra, R. (2009). *Introducción conceptual al análisis multivariable. Un enfoque informático con los paquetes SPSS-Z, BMDP, LISREL y SPAD*, Barcelona, PPU.

Bogue, D.J. i altres. (1993), *Readings in Population Research Methodology*.

Brass, W., (1974) *Métodos para estimar la fecundidad y la mortalidad en poblaciones con datos limitados*, Santiago de Chile, CELADE.

Carbó, J. (1996). "El análisis factorial como técnica de diferenciación de cultivos y su aplicación en el censo agrario de 1982".

Juaristi, J.; Moro, I; Calavia, Ruiz,J.R. [Coor.]. *Modelos y Sistemas de Información. VII Coloquio de Geografía Cuantitativa, SIG y Teledetección*. Grupo de Métodos cuantitativos, Asociación de Geógrafos Españoles. Departameto de Geografía, Prehistoria y Arqueología: Vitoria; p. 171-181.

Caselli, G. Vallin, J. i Wunsch, G. (2002). *Démographie: analyse et synthèse*, vols. I, II i III, Paris, INED.

Castelló, M. [coord.] (2007). *Escribir y comunicarse en contextos científicos y académicos. Conocimientos y estrategias*. Barcelona: Graó.

Castro, L.J. i Rogers, A. (1982). "What the age composition of migrants can tell us?", *Population Bulletin of the UN*, pp. 63-79.

Cea D'Ancona, M. A. (2002). *Análisis multivariable. Teoría y práctica en la investigación social*, Madrid, Síntesis.

Clifford, Nicholas; French, Shaun & Valentine, Gill (ed.) (2010) *Key methods in Geography*, London, Sage Publications (2nd edition).

Cloke, Paul; Cook, Ian; Crang, Philip; Goodwin, Mark; Painter, Joe & Philo, Chris (2004) *Practising Human Geography*, London: Sage Publications.

Coale, A. J., & McNeil, D. R. (1972). "The distribution by age of the frequency of first marriage in a female cohort". *Journal of the American Statistical Association*, 67(340), 743-749.

Crang, Mike (2002). "Qualitative methods : the new orthodoxy?", *Progress in human geography*, 26 (5), 647-655.

Crang, Mike (2003). "Qualitative methods: touchy, feely, look-see?", *Progress in human geography*, 27 (4), 494-504.

Deboudt, Ph.; Barré, A.; Picouet, P. (2004). *Réussir ses études géographiques. Méthodologie du travail universitaire*. París: Belin.

DeLyser, Dydia; Herbert, Steve; Aitken, Stuart; Crang, Mike & McDowell, Linda (ed.) (2010). *The SAGE Handbook of qualitative geography*, London: SAGE Publications.

Deurloo, M. i Musterd, S. *Ethnic Clusters in Amsterdam, 1944-96: A Micro-area Analysis*. *Urban Studies*. 1998, vol. 35, nº 3, p. 385-396.

Eco, U. (1982). *Cómo se hace una tesis. Técnicas y procedimientos de investigación, estudio y escritura*. Barcelona: Gedisa [darrera reimpressió 2006].

Flowerdew, Robin & Martin, David (ed.) (2005). *Methods in Human Geography. A guide for students doing a research project*, Essex: Pearson.

Freeman, T. W. (1971). *The Writing of Geography*. Manchester: University Press.

Garrocho, C. i Campos-Alanís, J. (2013). Réquiem por los indicadores no espaciales de segregación residencial. *Papeles de población*, 19(77), 269-300.

Gomez, Basil & Jone III, John Paul (ed.) (2010). *Research methods in geography*, Oxford: Wiley-Blackwell.

Guillén, M. F. (1992). *Análisis de regresión múltiple*, Madrid, Centro de Investigaciones Sociológicas.

Hinde, A. (1998). *Demographic Methods*, London, Arnold Publishers.

Keyfitz, N. (1979). *Introducción a las matemáticas de la población*, Santiago de Chile, CELADE.

Kitchin, Rob & Tate, Nicholas J. (2000). *Conducting research into Human Geography. Theory, methodology & practice*, Essex: Pearson Education.

Limb, Melanie & Dwyer, Claire (ed.) (2001). *Qualitative methodologies for geographers. Issues and debates*, London: Arnold.

López, P. i Lozares, C. (2000). *Anàlisi multivariable de dades estadístiques*. Bellaterra: Servei de Publicacions Universitat Autònoma de Barcelona, Col·lecció Materials 93.

Martori J.C. i Cañas, M. (2004). Indicadores cuantitativos de segregación residencial: El caso de la población inmigrante en Barcelona. *Scripta Nova: Revista electrónica de geografía y ciencias sociales*, (8), 169.

Massey, D. S. i Denton, N. A. (1988). The dimensions of residential segregation. *Social forces*, 67(2), 281-315

Naciones Unidas (1986). *Manual X. Técnicas indirectas de estimación demográfica*, Nueva York, Naciones Unidas.

Northey, M. (2007). *Making sense. A student's guide to research and writing*. Don Mills [Canadá]: Oxford University Press.

Norusis, M. J. (2010). *SPSS 17.0 Statistical Procedures Companion*, Chicago: Prentice Hall.

Ocaña, C. (2005). "Microanálisis sociodemográfico de espacios urbanos. Boletín de la AGE, nº. 40, pp. 5-34

Pallarès, M.; Tulla, A. F.; Badia, A.; Vera, A. i Serra, P. (2004). "Taxonomías de áreas del Pirineo Catalán: Aproximación metodológica al análisis de variables socioterritoriales". *Geofocus 4*; p. 209-245.

Parsons, T.; Knight, P. (2005). *How to do your dissertation in geography and related disciplines*. Londres: Routledge.

Pérez, C. (2009). *Técnicas estadísticas multivariantes con SPSS*. Madrid, Gaceta Grupo Editorial.

Phillips, E.M.; Pugh, D.S. (2008). *La tesis doctoral. Un manual para estudiantes y sus directores*. Barcelona: Bresca.

Quivy, R.; Van Campenhoudt, L. (2007). *Manual de recerca en ciències socials*. Barcelona: Herder.

Recaño, J. (1994): "Movimientos migratorios", en VINUESA, J. (editor): *Demografía, Análisis y Proyecciones*, Madrid, Síntesis, pp.125-184

Recaño, J. (2002). *El espacio social y geográfico de los jóvenes en Cataluña*. *Actas del VIII Congreso de la Población Española*. Santiago de Compostela ([enllaç](#)).

Recaño, J. i Esteve, A. (2006). (Re-) visitando García Faria: Un estudio de los factores espaciales y medioambientales de la mortalidad en la Barcelona de finales del siglo XIX. *Revista de Demografía Histórica*, 24(1), 121-180.

Rigo, A.; Genescà, G. (2000). *Tesis i treballs. Aspectes formals*. Vic: Eumo [edició en castellà: *Cómo presentar una tesis y trabajos de investigación*. Vic: Eumo, 2002].

Rowland, D.T. (2003). *Demographic Methods and Concepts*. Oxford, Oxford University Press

Rogers, A. i Gard, K., 1991. "Aplicaciones del modelo de valores de mortalidad Helligman/Pollard", *Boletín de Población de Naciones Unidas*, nº 30, pp. 90-120.

Rogers, A. i Willekens, F.J., ed., 1986. *Migration and settlement. A multiregional comparative study*, Dordrecht: Reidel Publ. Co.

Rogers, A. i Castro, L. (1982). "Patrones modelo de migración", *Demografía y Economía*, 16(3), pp. 267-327

Shryock, H.S. i Siegel, J.S., 1976. *The methods and materials of Demography*, Academic Press, London.

Uriel Jiménez, E. (1995). *Análisis de datos. Series temporales y análisis multivariante*. Madrid: AC; pp. 343-379.

Walker, M. (2005). *Cómo escribir trabajos de investigación*. Barcelona: Gedisa

[Instituto Nacional de Estadística](#)

Centre d'Estudis Demogràfics
Institut d'Estadística de Catalunya
<https://www.ipums.org>